

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/36/2025
Identifikačné číslo spisu:	4119210398
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4119210398.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu J. narodeného N., zastúpeným advokátskou kanceláriou BANÍK & Partners s.r.o., Bratislava, Mlynské Nivy 4948/53, IČO: 51329972, proti žalovanej UNIQA poisťovňa, a.s., Česká republika, Praha 6 - Vokovice, Evropská 136/810, IČO: 49240480, konajúca na území SR prostredníctvom organizačnej zložky UNIQA poisťovňa, a.s., pobočka poisťovne z iného členského štátu, Bratislava, Krasovského 3986/15, IČO: 53812948, zastúpenej advokátskou kanceláriou PRK Partners s.r.o., Bratislava, Suché Mýto 1, IČO: 35978643, o náhradu škody z ublíženia na zdraví, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 25C/71/2019, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 17. septembra 2024 sp. zn. 12Co/110/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej priznáva proti žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom (v poradí druhým) zo 16. mája 2023, č. k. 25C/71/2019-586 vo výroku I. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 14.136 eur s 5 % úrokom z omeškania od 21. februára 2020 do zaplatenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Vo výroku II. priznal žalobcovi voči žalovanej plnú náhradu trov konania, ktorej výška bude uvedená samostatným uznesením. Vo výroku III. žalovanej uložil povinnosť zaplatiť na účet Okresného súdu Nitra súdny poplatok v sume 848 eur do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Vo výroku IV. žalovanej uložil povinnosť zaplatiť trovy štátu za znalečné priznané H. v sume 120,61 eura do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Vo výroku V. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť trovy štátu za znalečné - účasť znalca E. na pojednávaní dňa 21. marca 2023, ktoré budú vyčíslené samostatným uznesením do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia a rozhodnutia o vyčíslení znalečného.

1.1. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia poukázal na § 106 ods. 1 a 2, § 420 ods. 1, § 424, § 442 ods. 1, § 443, § 444, § 445, § 446, § 449 ods. 1, § 450, § 563 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 1 a 2, § 5 ods. 1 a 2, § 6 ods. 3, § 7 ods. 1, § 8 ods. 1 a 4, § 9 ods. 5, 6 a 7 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, § 11 ods. 6 a

8, § 15 zákona č. 381/200 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 9 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

1.2. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že po odstránení procesných nedostatkov neboli preukázané nové skutočnosti, ktoré by pôvodný názor prvostupňového súdu zmenili. Podstatné bolo sa vypořadať so znaleckými posudkami E. a prof. E. hlavne ohľadne ich rozdielnych názorov. Súd považoval posudok E. za dôveryhodnejší, lepšie vysvetlený a vo väčšom súlade so zákonom. E.. T. žalobcu osobne vyšetril na rozdiel od H. E.. A., ktorý uviedol dobu liečenia na základe všeobecných parametrov, naopak E.. T. ju zdôvodnil s poukazom na žalobcovu konkrétnu situáciu. Ustálil dátum ustálenia zdravotného stavu 27. októbra 2017. H. E.. A. na svojom stanovisku nakoniec netrval. H. E.. A. na rozdiel od E.. T. určil základné bodové ohodnotenie bolestného končatiny žalobcu v rozpore so zákonom, a to s § 9 ods. 7 zákona č. 437/2004 Z. z. Tieto okolnosti a konštatovania dávali posudku prof. E.. A. oproti posudku E.. T. status nedôslednosti, nepresvedčivosti. Súd sa potom aj ohľadne obodovania poškodenia aorty priklonil vzhľadom na dva rozdielne názory na stranu posudku E.. T.. Súd prvej inštancie podotkol, že nešlo o nejaké zásadné bodové ohodnotenie, ktoré by spochybňovalo podstatu veci a vyhovie žalobe. H. E.. P. nemal žalobca k dispozícii, ani reálne doň nemal možnosť nahliadnuť do 30. januára 2018. Po dátume predloženia tohto posudku orgánom činným v trestnom konaní ešte prebiehala liečba, o čom nemal E.. P. vedomosť. Od ustálenia zdravotného stavu žalobcu dňa 27. októbra 2017 do podania žaloby 09. septembra 2019 neubehla dvojročná subjektívna lehota, aj to za predpokladu, že žalobca vedel kto je za nehodu zodpovedný. Bezprostredne po nehode nebolo jasné kto nehodu spôsobil, prvý názor si bolo možné uzavrieť na základe znaleckého posudku O.. M. ohľadne priebehu dopravnej nehody. Ako reálny časový bod zistenia zodpovednej osoby je tento posudok uvádzaný aj v konaní sp. zn. 16C/63/2019. Treba však vyhodnotiť aj dátum kedy sa mal žalobca možnosť s predmetným posudkom oboznámiť, a to aj cestou zákonného zástupcu. Stalo sa tak podľa trestného spisu dňa 30. januára 2018. Od tohto dátumu do podania žaloby premŕčacia doba neubehla, ide o sekundárny dôkaz neuplynutia premŕčacej doby.

1.3. Súd prvej inštancie uviedol, že podľa znaleckého posudku E.. S. T. H. č. 78/2017, bol celkový počet bodov za bolestné v zmysle zákona č. 437/2004 Z. z. 775, čo predstavuje sumu 14.136 eur pri hodnote bodu 18,24 eura. E. zvýšil položku za bolestné končatiny podľa § 9 ods. 5 a 6 zákona č. 437/2004 Z. z. Vysvetlil súbeh dôvodov zvýšenia položky 216 o 100 %. Podľa súdu nemohol zvyšovať jednu z pôvodných viacerých položiek za jednu končatinu, pretože túto položku nakoniec zo zákonného dôvodu nepoužil. Správne tak zvýšil položku určenú podľa § 9 ods. 7 v akom rozsahu je na odbornom stanovisku znalca, pričom vysvetlenie súd považoval za právne logické.

1.4. Súd prvej inštancie sa zároveň s ohľadom na námietky žalovanej zaoberal spoluzodpovednosťou žalobcu a dospel k záveru, že nebolo možné v tomto aktuálne nesprávnom riešení situácie žalobcom vidieť spoluzodpovednosť, keďže ako už bolo konštatované išlo o následnom prvotnom porušení základných povinností vodiča oproti idúceho vozidla. Súd uviedol, že ohľadne spoluzodpovednosti žalobcu žiadne nové skutočnosti neboli žalovanou preukázané. Požitie toluénu žalobcom nebolo preukázané. Súd zároveň poukázal, že v konaní sp. zn. 16C/63/2019 aj odvolacím súdom spoluzodpovednosť žalobcu ako vodiča motorky nebola preukázaná.

1.5. Súd prvej inštancie ďalej dospel k záveru, že neubehla subjektívna premŕčacia lehota. Súd zároveň dospel k záveru, že aj poisťovňa (teda žalovaná) sa môže s plnením dostať do omeškania, pričom priznal úrok z omeškania od 21. februára 2020.

1.6. Súd prvej inštancie ďalej dospel k záveru, že žalobca bol podľa § 4 ods. 2 písm. i), j) zákona o súdnych poplatkoch od platenia súdnych poplatkov oslobodený, v zmysle § 2 ods. 2 je táto povinnosť prenesená na neúspešnú stranu žalovaného. Výška súdneho poplatku predstavuje 6 % z priznanej sumy čo je 848 eur, ktorých povinnosť zaplatiť uložil žalovanej na účet Okresného súdu Nitra.

1.7. Súd prvej inštancie, vzhľadom na skutočnosť, že počas súdneho konania boli vypočutí súdni znalci, ktorých náklady neboli pokryté preddavkom, dospel k záveru, že je ich povinný zaplatiť štát prostredníctvom konajúceho súdu podľa § 259 CSP.

1.8. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že v konaní úspešnému žalobcovi priznal voči žalovanej náhradu trov konania v plnom rozsahu.

1.9. Proti uvedenému rozsudku súdu prvej inštancie podala odvolanie žalovaná, a to v celom rozsahu.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom zo 17. septembra 2024 sp. zn. 12Co/110/2023 vo výroku I. zmenil (§ 388 CSP) rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II. a III. tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 7.514,88 eura spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania od 21. februára 2020 do zaplatenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Vo výroku II. priznal žalobcovi voči žalovanej nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu. Vo výroku III. žalovanej uložil povinnosť zaplatiť na účet Okresného súdu Nitra súdny poplatok vo výške 450,50 eura do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Vo výroku IV. zrušil (§ 389 ods. 1 písm. b) CSP) rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch IV. a V. a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2.1. Odvolací súd dospel k záveru, že vzhľadom na ustálenie zdravotného stavu žalobcu dňa 27. októbra 2017 a okamih, kedy žalobca preukázateľne získal informácie o skutkových okolnostiach, na základe ktorých si mohol urobiť dostatočný úsudok o tom, kto za škodu zodpovedá, čo bolo dňa 30. januára 2018, kedy sa jeho zákonný zástupca oboznámil so znaleckým posudkom O. že nárok žalobcu vzhľadom na podanie žaloby dňa 09. septembra 2019 premlčaný nie je, keďže neuplynula dvojročná subjektívna lehota.

2.2. Odvolací súd sa zaoberal spoluvinou žalobcu na jemu vzniknutej škode. Odvolací súd uviedol, že vzhľadom na to, že znalec záverom konštatoval nesprávnu techniku jazdy motocyklistu (žalobcu), ktorý nezvládol v krízovej kolíznej situácii riadenie motocykla, neprispôbil rýchlosť jazdy motocykla svojim schopnostiam, v dôsledku čoho nesprávne zareagoval na protijazdiace vozidlo, prešiel do protismeru, kde prišlo k zrážke s vozidlom, dospel k záveru o zodpovednosti žalobcu na jemu vzniknutej škode na zdraví v rozsahu 20 %, keďže uvedená škoda vznikla aj v príčinnej súvislosti s porušením povinností žalobcu. Nesprávna technika jazdy žalobcu bola tým prvkom nehodového deja, ktorý síce nevyvolal kolíznú situáciu, ale v dôsledku ktorého žalobca nezabránil dopravnej nehode, ktorej zabrániť mohol pri správnej technike jazdy v pravom jazdnom pruhu spolu s polovičným brzdením. Účasť žalobcu na spôsobenej škode však bola rozhodne menšia, ako namietala žalovaná v odvolaní, pretože nebyť jazdy vodiča Q. v nesprávnom jazdnom pruhu, nemal by žalobca dôvod na krízovú kolíznú reakciu, mohol by riadne pokračovať v jazde vo svojom jazdnom pruhu a neprišlo by ku zrážke vozidiel a ani ku vzniku kolíznej situácie. Odvolací súd sa zároveň stotožnil s názorom žalovanej, že v konaní vedenom pred Okresným súdom Nitra pod sp. zn. 16C/63/2019 a Krajským súdom v Nitre pod sp. zn. 12Co/17/2022 nebola vôbec posudzovaná zodpovednosť vodiča motocykla (žalobcu). V uvedených konaniach si uplatnil škodu spolujazdec žalobcu len voči poisťovateľovi motorového vozidla, pričom súdy sa zaoberali predovšetkým zodpovednosťou vodiča motorového vozidla za škodu spôsobenú pánovi P.. Žiadna zo strán v priebehu konania nenamietala spoluzodpovednosť vodiča motocykla za spôsobenú škodu, a to ani v odvolacom konaní, ktorý bol viazaný odvolacími dôvodmi, ktoré súviseli predovšetkým s plynutím premlčacej doby.

2.3. Odvolací súd sa tiež zaoberal námietkami žalovanej ohľadom postupu znalca E.. T. pri zvýšení bodového ohodnotenia položky 216, ako aj ohodnotenie poškodenia aorty, ku ktorej podľa žalovanej nedošlo. Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na znalecké posudky E.. T. a E.. A.. Odvolací súd považoval vysvetlenie znalca E.. T. o hodnotení položky 248 za presvedčivejšie, keďže znalec vychádzal zo záznamu CT a z prepúšťacej správy, v ktorej bola konštatovaná „suspektná disekcia abdominálnej aorty“, išlo o abnormalitu na marginálnej cieve, ktorá nemusí byť len hlavná cieva, pričom zohľadnil, že poškodenie nebolo liečené operačne, čomu potom zodpovedalo aj ohodnotenie na spodnej hranici. Rozdielnosť záverov znalcov bola zrejmá aj po ohodnotení zranenia na dolnej končatine žalobcu. Postup znalca E.. A. nebol v súlade s § 9 ods. 7 zákona č. 437/2004 Z. z., keďže súčet bodového hodnotenia dolnej končatiny prekročil hodnotenie za anatomicкую alebo funkčnú stratu orgánu alebo končatiny, čo napokon konštatoval aj sám znalec, keď pred súdom uviedol, že „teda určil ešte viac bodov, ako mal“. Znalec E.. T. aplikoval § 9 ods. 7 zákona č. 437/2004 Z. z. práve z dôvodu, že došlo k súbežnému poraneniu stehennej kosti a predkolenia a súčet bodového hodnotenia prevyšoval hodnotenie za stratu končatiny, a preto použil položku 216 a priznal žalobcovi 260 bodov, ktoré z dôvodov opakovanej operácie stehennej kosti a predkolenia, bolestivého hojenia, bolestivej liečby a komplikácií s hojením rany na dolnej končatine, nutného ošetrenia rán na stehne a predkolenia navýšil na 100 %. Podľa názoru odvolacieho súdu postupoval znalec nesprávne, keď navýšil bodové hodnotenie, čím prekročil maximálnu hranicu bodového hodnotenia, aká by prináležala poškodenému za funkčnú stratu končatiny v zmysle § 9 ods. 7 zákona č. 437/2004 Z. z. Ani z nálezu ústavného súdu č. k. PL. ÚS 19/2018-59, na

ktorý poukázal žalobca pred odvolacím súdom, nevyplýva nesúladiť predmetného ustanovenia s ústavou. Podstata návrhu bola zameraná na posúdenie súladnosti napadnutej právnej úpravy z pohľadu základného práva na ochranu zdravia a s ním súvisiacich všeobecných princípov, a keďže nedošlo k zásahu do pozície, ktorá by bola ústavne chránená navrhovateľom vymedzenými referenčnými ustanoveniami, ústavný súd návrhu nevyhovel.

2.4. Odvolací súd mal za to, že podľa § 9 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. je možno bodové hodnotenie bolesti zvýšiť až o polovicu, ak vznikla infekcia rany, pri bolestivejšom spôsobe liečenia alebo pri komplikáciách a tiež pri operačnom výkone, s výnimkou ak je tento zahrnutý v sadzbe pre príslušné poškodenie na zdraví. Pri súbehu týchto dôvodov je však možné hodnotiť bolesť najviac do výšky dvojnásobku ustanovenej sadzby (§ 9 ods. 6). Ak poškodený utrpel súčasne viac poškodení na zdraví, hodnotí sa bolesť za každé poškodenie na zdraví osobitne a bodové hodnotenia sa sčítavajú (§ 9 ods. 7). Vychádzajúc zo znenia zákona mal znalec hodnotiť každú položku samostatne. Pokiaľ bol dôvod na zvýšenie bodového hodnotenia jednotlivých položiek, tieto mal zvýšiť v súlade s § 9 ods. 5 a 6, pričom v prípade, že súčet bodového hodnotenia presiahol hranicu určenú v § 9 ods. 7 prináležiacu za funkčnú stratu končatiny, nemohol poškodenému priznať viac. Podľa sadzieb bodového hodnotenia za bolesť obsiahnutých v prílohe č. 1 k zákonu prináleží za exartikuláciu bedrového kĺbu alebo odňatie stehna pod položkou 216 počet bodov vo výške 260. Odvolací súd dospel k záveru, že postup znalca E. pri zvýšení bodového hodnotenia položky 216 nebol v súlade s vyššie uvedeným postupom stanoveným v zákone č. 437/2004 Z. z. Znalec prekročil jednak maximálne stanovenú hranicu bodového hodnotenia o 100 % a zároveň pri uvedenom postupe, keď nezvyšoval bodové hodnotenie každej položky zvlášť, ale položky najskôr zrátal a následne pristúpil k zvýšeniu, došlo k zvýšeniu aj pri položkách, na ktoré sa zvýšenie nevzťahuje, keďže operačný výkon bol zahrnutý v sadzbe pre príslušné poškodenie na zdraví, a to pri položkách 189d a 198d. Aj z uvedeného dôvodu nebolo možné zvyšovať bodové hodnotenie až po sčítaní bodového hodnotenia viacerých poškodení na zdraví, ale bolo potrebné ohodnotiť bolesť za každé poškodenie na zdraví osobitne, vrátane zohľadnenia prípadného navýšenia a následne bodové hodnotenia sčítať. Pokiaľ sa viaceré hodnotené položky vzťahujú na ten istý orgán alebo končatinu, znalec preskúma, či bodové hodnotenie týchto položiek neprekračuje bodové hodnotenie za anatomickejšiu alebo funkčnú stratu orgánu alebo končatiny. Ak zistí, že bodové hodnotenie prevyšuje bodové hodnotenie za anatomickejšiu alebo funkčnú stratu orgánu alebo končatiny, nemôže ohodnotiť tieto položky vyšším počtom bodov, aká zodpovedá anatomickej alebo funkčnej strate orgánu alebo končatiny.

2.5. Odvolací súd konštatoval, že znalec E. mohol položky 189d, 162, 198d ohodnotiť maximálnym počtom bodov 260 a tieto už nebolo možné navyšovať tak, ako to znalec urobil (č. I. 20 spisu). Keďže celkový počet bodov za bolestné podľa E. predstavoval 775, odvolací súd od tejto sumy odrátal počet bodov 260, o ktoré znalec navýšil bodové hodnotenie. Žalobcovi tak v súlade so znením zákona prináležalo bodové hodnotenie v počte 515 bodov, čo pri výške 18,24 eura za bod, predstavuje 9.393,60 eura. Odvolací súd, zohľadniac zodpovednosť žalobcu za škodu vo výške 20 %, dospel k záveru, že žalobcovi vznikla škoda na zdraví vo výške 7.514,88 eura (9.393,60 - 20 %).

2.6. Odvolací súd uzavrel, že žalovaná podala odvolanie v časti dôvodne, a preto napadnutý rozsudok zmenil podľa § 388 CSP a žalobcovi priznal nárok vo výške 7.514,88 eura spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania od 21. februára 2020 do zaplatenia, keďže voči úroku z omeškania žalovaná namietala len v tom rozsahu, že jeho priznanie je viazané na samotný nárok, ktorý je nedôvodný.

2.7. Odvolací súd zároveň, keďže žalobca je podľa § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 71/1992 Z. z. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov od platenia súdnych poplatkov oslobodený, zaviazal žalovanú v súlade s § 2 ods. 2, § 7a písm. c) zákona o súdnych poplatkoch, zohľadniac výsledok konania na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 450,50 eura (6 % z priznanej sumy 7.514,88 eura).

2.8. Odvolací súd zároveň považoval za dôvodné odvolacie námietky týkajúce sa výrokov IV. a V. rozsudku súdu prvej inštancie, keď dospel k záveru, že je potrebné rozsudok v odvolaní napadnutých výrokoch IV. a V. pre jeho zmätočnosť zrušiť podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP s tým, že súd prvej inštancie nanovo rozhodne o znalečnom, pričom zohľadní, či štátu trovy za vyplatenie znalečného vznikli alebo nie. Následne rozhodne buď o nároku štátu na znalečné alebo priamo o nároku znalca na znalečné, a to voči konkrétnej strane.

2.9. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v zmysle § 396 ods. 1 a 2, § 255 a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov prvoinstančného a

odvolacieho konania v plnom rozsahu.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), a to (ako výslovne uviedol) proti výroku I. rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 7.514,88 eura s príslušenstvom. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, podľa ktorého rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

3.1. Dovolateľ uviedol, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom posúdení veci, čo do interpretácie a následnej aplikácie § 9 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia v spojení s § 9 ods. 7 uvedeného zákona. Mal za to, že výklad a aplikácia citovaného predpisu odvolacím súdom je proti zmyslu a účelu náhrady škody za vytrpenú bolesť. Ako právnu otázku v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neriešenú vymedzil nasledovnú otázku: „Môže posudzujúci lekár zvýšiť bodové hodnotenie bolesti za anatomickú alebo funkčnú stratu orgánu alebo končatiny stanovené podľa § 9 ods. 7 zákona č. 437/2004 Z. z., ak sú na to dané dôvody podľa § 9 ods. 5, 6 zákona č. 437/2004 Z. z.“ V tejto súvislosti dovolateľ poukázal aj na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 15. februára 2013, sp. zn. 24S/113/2012.

3.2. Dovolateľ navrhoval, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej zmeňujúcej časti a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná v písomnom vyjadrení k dovolaniu považovala dovolanie žalobcu za neprípustné, ako aj nedôvodné a navrhovala, aby ho dovolací súd odmietol, resp. zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu - žalobca, zastúpený v súlade so zákonom advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť veci v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

9. Najvyšší súd v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (3Cdo/209/2015,

3Cdo/36/2016, 5Cdo/264/2014, 1Cdo/334/2013).

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrváva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

11. Nadalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

12. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

12.1. Dovolací súd uvádza, že naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

12.2. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12.3. Podľa § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12.4. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

12.5. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12.6. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. Dovolateľ podal dovolanie v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP proti výroku I. rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 7.514,88 eura s 5 % ročným úrokom z omeškania od 21. februára 2020 do zaplatenia.

14. Podľa § 424 CSP môže dovolanie podať iba strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Otázkou, či dovolateľ je procesnou stranou uvedenou v § 424 CSP, treba vždy riešiť s prihliadnutím na individuálne okolnosti daného prípadu.

15. Prípustnosť dovolania má vo všeobecnosti stránku objektívnu a subjektívnu. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku - či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné (objektívna prípustnosť dovolania je vymedzená ustanoveniami § 420 a § 421 CSP). Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa naopak viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie - či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie. Pri skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania treba vziať na zreteľ, či dovolateľ bol negatívne dotknutý napadnutým rozhodnutím (viď tiež R 50/1999). Skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska objektívneho nasleduje až po skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania; pokiaľ dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie nie je subjektívne prípustné, nepristúpi už k skúmaniu prípustnosti dovolania z hľadiska ustanovení § 420 a § 421 CSP.

15.1. Pri skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania treba vziať na zreteľ, či dovolateľ bol (je) negatívne dotknutý napadnutým rozhodnutím (R 50/1999). Subjektívna prípustnosť teda odráža stav procesnej ujmy strany sporu, ktorý pretrváva od vydania dovolaním napadnutého rozhodnutia. Pokiaľ stav procesnej ujmy z nejakého dôvodu pominie skôr, ako bolo dovolacím súdom rozhodnuté o podanom dovolaní, pôvodne dotknutého účastníka už ďalej nemožno považovať za subjektívne oprávneného k podaniu dovolania (§ 424 CSP). Vzhľadom na subjektívnu neprípustnosť dovolania neskúma dovolací súd, či sa v ňom - vo vzťahu k tomuto výroku - opodstatnene namieta niektorý dovolací dôvod (§ 420 a § 421 CSP).

16. Subjektívna prípustnosť dovolania reflektuje stav procesnej ujmy v osobe určitého účastníka konania (strany sporu), ktorý sa prejavuje v porovnaní najpriaznivejšieho výsledku, ktorý odvolací súd pre účastníka mohol založiť svojím rozhodnutím a výsledku, ktorý svojím rozhodnutím skutočne založil (napr. sp. zn. 3Cdo/46/2001). Ujma môže mať podobu formálnu, ktorá sa navonok prejavuje v odlišnosti napadnutého výroku rozhodnutia od posledného návrhu účastníka vo veci samej v jeho neprospech, a podobu materiálnu, ktorá je daná vtedy, ak rozhodnutie svojím obsahom znevýhodňuje osobu podávajúcu opravný prostriedok alebo zhoršuje jej právne postavenie (zúžením jej práv, rozšírením jej povinností), a preto u nej existuje právny záujem požadovať na súde vyššej inštancie odlišné rozhodnutie vo svoj prospech. Dovolací súd osobitne zdôrazňuje, že posúdenie otázky, či dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu vyznel v prospech alebo neprospech účastníka, a teda či účastník je oprávnenou osobou na podanie dovolania, prislúcha výlučne dovolaciemu súdu (R 50/1999). Pri tomto posudzovaní nemožno brať do úvahy subjektívne presvedčenie účastníka o ujme, ale len objektívnu skutočnosť, že rozhodnutím odvolacieho súdu bola účastníkovi spôsobená určitá, aj nepatrná ujma, ktorú možno odstrániť zrušením alebo zmenou napadnutého rozhodnutia (napr. sp. zn. 5Cdo/215/2010, sp. zn. 4Cdo/172/2017).

17. Z uvedeného vyplýva, že pri skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania je potrebné zohľadniť, či napadnuté rozhodnutie má negatívny dopad na dovolateľa, a či mu bola spôsobená ujma dopadajúca na jeho pomery, či prípadným zrušením rozhodnutia sa dosiahne náprava dôsledkov, ktoré vyvolalo (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/46/01 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe 2003 pod č. 49).

18. Ak je úlohou civilného súdneho konania ochrana práv a právom chránených záujmov účastníkov - jednotlivcov (čl. 2 ods. 1 Základných princípov CSP), nemôže opravný prostriedok podať osoba, ktorej práva nie sú porušené. To znamená, že právo (účinne) podať dovolanie nie je dané tomu subjektu, v neprospech ktorého rozhodnutie odvolacieho súdu nevyznelo, a ktorý týmto rozhodnutím nebol negatívne dotknutý na svojich právach, pretože nie je splnená podmienka subjektívnej prípustnosti takéhoto dovolania (obdobne 9Cdo/63/2023).

19. Dovolateľ podal dovolanie v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP proti zmeňujúcemu (de facto podľa obsahu potvrdzujúcemu výroku vo výške 7.514,88 eura) výroku (výrok I.) rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 7.514,88 eura spolu s príslušenstvom. Vo vzťahu k dovolaniu žalobcu v tejto časti najvyšší súd uvádza nasledovné:

19.1. Vo vzťahu k dovolaním napadnutému výroku I. rozhodnutia odvolacieho súdu v časti, v ktorej zmenil výrok I. rozhodnutia súdu prvej inštancie, a to tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 7.514,88 eura spolu s príslušenstvom, nie je možné hľadiť na dovolateľa - žalobcu ako na subjektívne oprávneného podať dovolanie (§ 424 CSP). Výrok I. rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorými rozhodol o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 7.514,88 eura spolu s príslušenstvom, nie je založený v neprospech žalobcu (nemá negatívny dopad na jeho právne postavenie).

20. Dovolací súd nad rámec uvádza, že v neprospech žalobcu by v danom prípade vyznelo jedine zamietajúce rozhodnutie (zamietajúci výrok) súdov nižšej inštancie o ním uplatňovanom nároku (resp. jeho časti). V rozhodnutí odvolacieho súdu takýto zamietajúci výrok absentuje, pričom žalobca zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom nepožiadala odvolací súd o vydanie doplniaceho rozsudku v stanovenej 15 dňovej lehote od jeho doručenia v zmysle § 225 ods. 1 CSP, (ktorý sa aplikuje v prípade, ak súd nerozhodol o niektorej časti predmetu konania). Právny zástupca žalobcu po pojednávaní odvolacieho súdu, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, (len) požiadala odvolací súd o opravu zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom zo 17. septembra 2024, a to v časti údajov o čase skončenia zápisnice (viď č. 1. 712 súdneho spisu), na čo aj odvolací súd reflektoval vydaním opravného uznesenia z 24. septembra 2024 sp. zn. 12Co/110/2023. Taktiež rozhodnutie odvolacieho súdu už nadobudlo právoplatnosť, pričom „právoplatný rozsudok nie je možné doplniť, aj keby si súd neskoršie uvedomil absenciu niektorého výroku. Takýto nedostatok nie je možné odstrániť ani opravným uznesením (§ 224).“ (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, 1. vydanie, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, str. 828 obdobne aj Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, 2. vydanie, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2022, str. 909).

21. Dovolací prieskum preto vo vzťahu k napadnutému výroku I. (v časti o uloženie povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi vo výroku špecifikovanú sumu) rozhodnutia odvolacieho súdu nebolo možné uskutočniť vo vzťahu k dovolateľovi - žalobcovi a toto dovolanie bolo preto potrebné v zmysle § 447 písm. b) CSP odmietnuť ako podané neoprávnenou osobou.

22. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že úspešnej žalovanej priznal nárok na ich plnú náhradu, keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zaviniť žalobcu (§ 256 ods. 1 CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.